

вул. Інститутська, 21/8
01008, м. Київ, Україна

Tel.: (+380 44) 253 2203
Fax.: (+380 44) 226 3427
E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua
[http:// www.ombudsman.gov.ua](http://www.ombudsman.gov.ua)

21/8, Instytutaska str.
Kyiv, 01008, Ukraine

№ _____

« _____ » _____ 20 ____ р.

**Кременчуцькому міському голові
Полтавської області
Малецькому В.О.**

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини»)

Статтею 3 Конституції України визначено, що людина, її життя і здоров'я є найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини і громадянина закріплено у Розділі II Конституції України та відповідно до статті 22 Основного Закону України не є вичерпними, гарантуються і не можуть бути скасовані.

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина, метою якого є:

захист прав і свобод людини і громадянина, проголошених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами України;

додержання та повага до прав і свобод людини і громадянина у відносинах, що виникають між юридичними особами публічного та приватного права, а також фізичними особами, які перебувають на території України, у випадках, передбачених окремим законом;

запобігання порушенням прав і свобод людини і громадянина або сприяння їх поновленню;

сприяння приведенню законодавства України про права і свободи людини і громадянина у відповідність до Конституції України, міжнародних стандартів у цій сфері.

У березні 2021 року на мою адресу надійшло колективне звернення від мешканців міста Кременчук з числа учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни, а також громадської організації «Центр захисту прав військовослужбовців, ветеранів війни і військової служби» щодо обмеження їхнього права на пільговий проїзд міським пасажирським транспортом у зв'язку із прийняттям виконавчим комітетом Кременчуцької

міської ради рішення від 23.05.2020 № 768 «Про запровадження режиму обмежень в громадському транспорті в місті Кременчуці» (далі – Рішення).

За результатами моніторингу зазначеного вище питання встановлено, що пунктом 1.2 Рішення визначено про здійснення на період дії карантинних заходів з 24.05.2020 безкоштовних перевезень всіх пільгових категорій громадян у громадському транспорті лише в період часу з 10:00 до 15:00 щоденно.

Вказане Рішення прийнято з посиланням на повноваження виконавчого комітету Кременчуцької міської ради, які визначені статтями 40, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», статтею 19 Кодексу цивільного захисту України, постановою Кабінету Міністрів України від 20 травня 2020 року № 392 «Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (зі змінами), протоколом міської комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій від 23.05.2020 № 14.

За результатами аналізу пункту 1.2 Рішення вважаю, що його прийнято з порушенням законодавства з огляду на таке.

Відповідно до статті 64 Конституції України конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України.

В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень. Не можуть бути обмежені права і свободи, передбачені статтями 24, 25, 27, 28, 29, 40, 47, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63 Основного Закону України.

Вказаною вище постановою Кабінету Міністрів України від 20 травня 2020 року № 392 було встановлено карантин на всій території України з 22 травня по 31 липня, а постановою Кабінету Міністрів України від 22 липня 2020 року № 641 «Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» запроваджено протиепідемічні обмеження залежно від рівня епідемічної небезпеки та надано право Державній комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій або органам державної влади та органам місцевого самоврядування визначати додаткові обмежувальні протиепідемічні заходи.

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 92 Конституції України права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина визначаються виключно законами України.

Право ветеранів війни, інших пільгових категорій громадян щодо безоплатного проїзду всіма видами міського пасажирського транспорту встановлено на законодавчому рівні, зокрема законами України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про

основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», «Про жертви нацистських переслідувань», «Про охорону дитинства», «Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції і деяких інших осіб та їх соціальний захист», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні».

Згідно із частиною третьою статті 2 Закону «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» нормативні акти органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які обмежують права і пільги ветеранів війни, передбачені цим Законом, є недійсними.

Повноваження органів місцевого самоврядування в умовах карантину визначені статтею 30 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» та статтею 30 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».

Положеннями вказаних статей законів передбачається можливість запровадження органами місцевого самоврядування на відповідних територіях особливих умов пересування і перевезення.

Отже, на осіб з числа пільгових категорій населення можуть поширюватися визначені на певній території загальні обмеження щодо пересування, а не скасовуватися для них гарантовані законодавством пільги щодо перевезення.

Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

При цьому жодним із положень законодавства не передбачено право органу місцевого самоврядування, утвореної ним комісії чи уповноваженої особи на виконання певних робіт, обмежувати вже встановлені законами України та актами Кабінету Міністрів України права на пільги окремих категорій громадян.

Окрім того, звертаю увагу на наявну судову практику, де аналогічні рішення органів місцевого самоврядування чи утворених ними комісій з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій щодо призупинення (скасування) або обмеження на період дії карантину та запровадження посиленних протиепідемічних заходів права окремих категорій громадян на пільговий (безкоштовний) проїзд у громадському транспорті визнано судами протиправними і нечинними. Для прикладу, рішення Кіровоградського окружного адміністративного суду від 01.10.2020 у справі № 340/2637/20, Миколаївського окружного адміністративного суду від 30.11.2020 у справі № 400/1926/20, Чернігівського окружного адміністративного суду від 05.01.2021 у справі № 620/5022/20).

У цих рішеннях наголошується, що неналежне виконання органами місцевого самоврядування та їх органами своїх повноважень, що призвело до

порушення прав людини, свідчить про невиконання державою в особі відповідного органу її головного обов'язку перед людиною – утверджувати та забезпечувати її права.

Зауважу також, що серед пільгових категорій громадян можуть бути особи, які продовжують працювати і дістаються до роботи на громадському транспорті, а також громадяни, для яких є необхідним відвідування закладів охорони здоров'я, реабілітаційних центрів тощо.

З урахуванням наведеного вище пункт 1.2 Рішення вважаю протиправним та таким, що підлягає негайному скасуванню.

Виявлені порушення безпосередньо впливають на додержання прав і свобод людини і громадянина, закріплених у статтях 46 і 64 Конституції України.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень і недопущення їх у подальшому, керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України від 23.12.1997 № 776/97-ВР «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

п р о ш у :

1. Розглянути подання та вжити невідкладних заходів з метою усунення порушень права громадян на пільговий проїзд у громадському транспорті на території міста Кременчук Полтавської області.

2. У спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних осіб до юридичної відповідальності.

3. Про результати розгляду подання та вжиті заходи у місячний строк повідомити Уповноваженого та щомісяця інформувати про подальше усунення недоліків до повного виконання вимог цього подання.

4. Звертаю увагу, що відмова органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в діяльність Уповноваженого з метою протидії передбачають відповідальність згідно з чинним законодавством.

**З повагою
Уповноважений**

Л. Денісова